

„Ugyanolyan koncerteket adunk, mint a többiek”

Szklenár Ferenc egységes rendszert és közös próbaházat szeretne

**Bár jól fogytak a bérleteik és a koncertjeiken is kiváló művészek lépnek pódiumra, nem könnyű a Duna Szimfonikus Zenekar helyzete. Az állami támogatás az alacsony fizetéseket sem fedezi, s minden épülettel kapcsolatos kiadásból az együttesnek is ki kellene venni a részét, miközben a fellépéseik számát már nem nagyon lehet növelni...
Szklenár Ferenc művészeti igazgató szerint szükség lenne egy közös próbahelyre, amelyet több együttes használhatna. Véleménye szerint ideje lenne ismét átgondolni a zenekarok támogatási rendszerét.**

■ *Abogy látom, nem nagyon javult a helyzet...*

– A Duna Palota Nonprofit Kft. feladata, hogy a Duna Palotát megtöltse szakmai és kulturális tartalommal, konferenciákkal, koncertekkel, kiállításokkal és rendezvényekkel, valamint működteti két társulatát, a Duna Művészegyüttest és a Duna Szimfonikus Zenekart.

Azonban a vállalt feladathoz kapott állami támogatás nem elegendő a két együttes tagjainak és a Duna Palota dolgozóinak a fizetésére sem. Arról nem is beszélve, hogy egy közel 120 éves épület fenntartása nem olcsó, állandó karbantartást igényel. Ezeket a tetemes összegeket pedig nem lehet a hangverseny-belépőkből kitermelni... A zenekarnál a bérek most már tragikusan alacsonynak minősülnek, tekintve az elindult pedagógus életpálya-modellt..., szembeállítva a zenekarok közalkalmazotti bértáblához kötődő fizetéseivel, ami az elmúlt tizenöt évben nem igazán emelkedett. A Duna Szimfonikusoknál a felsőfokú végzettséggel rendelkező művészek bére lassan a minimálbérrel egyenlő, ami rengeteg gondot, fe-

szültséget okoz. A rendkívül alacsony főállású fizetésekből nem lehet megélni, családot fenntartani, a zenekari tagok többsége mellékállásban tanítást vállal...

■ *Közben pedig főállásban helyt kell állniuk a zenekarban...*

– Így igaz, ez a helyzet öröndetes része, nagy az érdeklődés a munkánk iránt, külföldi partnerek is keresnek minket. Az utóbbi időben nagy örömünkre szolgál – bár a zenészeknek többletmunkát jelent –, hogy rendszeresen koncertezünk vidéken, és ezáltal bemutatkozhatunk a fővároson kívüli kulturális életben is. Nagyon jó a kapcsolatunk a Filharmóniával, változatos és értékes feladatokat bízunk ránk, élvezettel veszünk részt az egységes szervezetű, magyarországi hangverseny életben. Jelentős bevételünk nincs belőle, de rendszeres és szakmailag egyaránt fontos eseményekről van szó, hiszen ezeken a programokon lehetőség nyílik az ifjúság zenei nevelésére, az igényes kultúra közvetítésére. Örömmel tölt el bennünket az is, hogy a saját szervezésű hangversenysorozataink rendkívül népszerűek, a helyek rendszerint bérletként kelnek el, szerencsére nagy a törzsközönségünk.

■ *Programjuk szerint olyan kiváló muzsikusokkal játszanak együtt, mint Medveczky Ádám, Baráti Kristóf, Kovács László, Balog József és versenygyőztes fiatalok.*

– Azért tudunk rangos művészeket felkérni, mert ők bizonyos mértékig tolerálják nehéz anyagi helyzetünket, és szívesen muzsikálnak velünk. Persze arra is törekszünk, hogy a fiatal tehetségekkel jó kapcsolatot alakítsunk ki, így ők később is szívesen koncerteznek a Duna Szimfonikusokkal. Utolsó vagyunk a fizetési rangsorban, miközben ugyanolyan koncerteket adunk, mint más együttesek. Úgy vélem, az összes magyarországi zenekarnak az lenne a jó, ha minél hamarabb napirendre tűznék a művészi életpálya-modell kidolgozását. Akkor az előadó-művészet minden ágában egységesen lehetne kezelni azokat a művészeket, akik ugyanazt a feladatot végzik... Ha a közönség reakcióit nézem, azt kell mondanom, a

publikum szereti a produkcióinkat, megveszi a belépőjegyeket. Nagyon sok olyan pozitív elem van a munkánkban, ami értékes, s ami támogatásra érdemes.

■ *Az őszi gordonkaversenyen is adtak egy különdíjat...*

– Így van, idén Szabó Ildikó gordonkaművészt díjaztuk, az érdeklődők a jövő évadban találkozhatnak vele a Duna Palota színpadán. Természetesen igyekszünk figyelemmel kísérni a zenei versenyeket és a győzteseknek fellépési lehetőséget kínálni, de ha külföldi az illető, annak bizony a költsége már nem mindig fér bele a büdzsébe. Erre általában pályázati úton teremtünk elő pénzt, de az elnyerhető támogatások minimális összegek, nem fedezik a felmerülő költségeket, a repülőjegyet, a szállást és a tiszteletdíjat... Ismét ott tartunk, hogy a fűtést, a hűtést, a világítást a szerény állami támogatásból kell megoldani, ami semmire sem elég...

■ *Tavaly említette, hogy tíz zenésszel kellene bővíteniük az együttest.*

– A közönség egyértelműen a nagyzenekari repertoárt igényli, amit nehéz 45 fővel biztosítani. Persze, ha a barokk repertoárt játszánánk, akkor gazdaságosabb lenne a működésünk, csak a jegyeket nehezebben

adnánk el... Máskülönbén meg, kedves zenekaraink és a tisztelt publikum zöme, a változatos, a XXI. századig nyúló repertoár akarja hallgatni. Természetesen a racionalitáson belül maradunk, s nem fogunk Richard Strauszt játszani, hiszen sem a hely, sem a létszám nem elegendő.

■ *A programjukban opera is szerepel, amit a legdrágább műfajnak tartanak.*

– Ezek azok a projektek, amikor a szakmai igényhez meg kell keresni azokat a partnereket, akikkel együtt képesek lehetünk megvalósítani. Ahhoz, hogy Donizetti Szerelmi bájját bemutassuk, együttműködési megállapodást kötöttünk egy a kerületben működő operaiskolával, így szerény költségvetéssel meg tudtuk valósítani ezt a produkciót.

Ugyanilyen együttműködés eredménye, hogy tavasszal a KÓTA-val eljátszhatjuk Gluck Orfeusz és Euridiké című operáját, Somos Csaba vezényletével. Másként nem jutna rá pénz. Ami szintén örömdetes az életünkben, az az, hogy a bérleti koncertjeinken elhangzott darabokat többször is elő tudjuk adni, s ebben kitűnő partnereink a Klebelsberg Kultúrkúria és a Marczibányi Téri Művelődési Ház. Így évente pár bérleti koncertünket megismételhetjük állandó koncerthelyszínünkön kívül is, ami remek dolog egy hosszú próbafolyamat után.

■ *Adott az állami támogatás, s ennél több bevételt se nagyon tudnak produkálni. Hogyan lehet javítani az anyagi helyzeten, honnan tudnak pénzt szerezni arra a tíz státuszra, amelyre még szükség lenne?*

– Az eladott jegyekből, és a hangversenyszerződésekből származó bevétel, a TAO támogatás nem elhanyagolható tételek, de ebből nem tudunk bért emelni. Zenekarvezetőként most az a feladatom, hogy a meglévő állomány lelki egyensúlyát helyre állítsam. Az itt dolgozóknak az erkölcsi mellett szükségük van anyagi elismerésekre is. Jelenleg inkább a fizetéseket kellene emelni. Ezért nem a létszám bővítés most a legfontosabb, hanem az, hogy aki dolgozik és teljesíti az évi 100-120 koncertjét és az ehhez tartozó próbaszámokat, az ne a minimálbér körüli fizetést vigye haza. Nagyon okosan sáfárkodva, a mindenkori jegy- és TAO bevételekből, valamint az NKA pályázatokon nyert támogatásokból ki lehet gazdálkodni az alkalmi muzsikuskoknak a bérét. Nagy odafigyelést, egyeztetést, „sakkozást” igényel béreltsorozataink műsorának összeállítására, ugyanis tekintettel kell lennünk a vendégművészek tiszteletdíjaira, a kottakölcsönzésekre, hogy adott évadban a költségesebb kiadások megoszolása egyenletes lehessen. Például többször említettem már, hogy semmilyen szinten nincs arányban a kottakölcsönzés díja azzal, mint amennyit mi Magyarországon ma a koncertjegyekért kérni tudunk. Amikor egy Rachmaninov-darab kottájának kölcsönzési díja 350 ezer Ft, ez egy adott este, a bejövő pénznek az egyharmadát is elviszi. Ez pedig semmilyen módon nem segíti elő a szimfonikus zenekarok életét... Ez is repertoárszűkítő tényező, akár csak a Kodály-, Bartók-kompozíciók kölcsönzési díja. Gyakorlatilag az ilyen jellegű tételek viszik el a pénzünket, s bizonyos réseket be tudunk foltozni, de nem ez az alapvető probléma. Nem lehet egy mű-

emlék jellegű épület fenntartásához szükséges pénzt koncertjegy eladásból előteremteni. Mivel egy intézmény vagyunk a Duna Palotával, így közös minden teher is, amit viselnünk kell, például a bevételekből a villanyszámla befizetése elsőbbséget élvez, mint más kifizetésre váró tételek... vagy ne adj isten' beszakad a plafon, tönkremegy a légkondicionáló, az százmilliósi tétel, amire a jelenleg nincs fedezet...

■ *Nincs lehetőségük arra, hogy bekerüljenek az önkormányzati zenekarokat is támogató keretbe?*

– Nem, addig nincs, amíg nem kezelik az együtteseket egységesen. A minősítési rendszerben mi a száz százalékosan államilag támogatott együttesek közé – az Operához és a Nemzeti Filharmonikusokhoz – tartozunk. Ez megtisztelő, csak a büdzsénk nem olyan nagyságú. Máshonnan pedig nem kaphatunk támogatást... Új hangszert évek óta nem vásároltunk, a meglévők javítása, karbantartása, a hangszertartozékok vásárlása is nehéz anyagi teher számunkra. Jó lenne a muzsikusainknak juttatásokat adni, BKV-bérletet, étkezési jegyet, SZÉP-kártyát, mert jelenleg semmi ilyesmit nem kapnak...

■ *Mi a helyzet a próbatermükkel?*

– Onnan is azért jöttünk el, mert olyan drasztikus áremelést akartak végrehajtani, amit nem tudtunk volna kifizetni. Azóta a Duna Palota Színháztermében tartjuk – nem csak koncertjeinket –, hanem a próbákat is, ami sajnos, nem ugyanaz, mint egy saját szakmai műhely, amire nekünk is szükségünk volna. Nem tartom ezt a mostanit egészséges megoldásnak. Tudom, hogy más együttes is küzd próbatermi gondokkal, ezért jó eljátszani a gondolattal, hogy milyen jó lenne egy épületet együtt használni, ami alkalmas ilyen célokra. Nyilván nagyobb alapterületű házra van szükség, de ha ezeket a zenekarokat az állam elismeri, s számukra gondot jelent a próbaterem, akkor érdemes lenne ezt biztosítani a társulatoknak. A jelenlegi büdzséből sosem tud magának próbatermet vásárolni egy zenekar sem, de még bérelni is alig. Tényleg kellene egy, erre a célra megfelelő létesítmény, ahol az együttesek létezni tudnak. Lehet, hogy idealisztikus elképzelés, de nívós szimfonikus zenei élet műhelymunka nélkül elképzelhetetlen. A Duna Palota sok tekintetben ideális, hiszen van kottatárunk, gyakorlóterem, ha azonban a színháztermet kibérlik, akkor már nincs hol próbálnunk, át kell szervezni a próbarendet. Ugyanis a terembérletből származó bevétel-

telekről nem mondhatunk le. Időnként nehéz és kínos egyeztetések zajlanak.

■ *Viszont örömmel láttam, hogy megújult a zenekar honlapja.*

– Annál többet is megérdemelne, minthogy megnevezem azt a kollégát, aki a honlappal kapcsolatos teendőket önzetlenül és minden fizetség nélkül végzi: ő Demeter László a zenekar fuvolaművésze. A honlap gazdájaként sok időt fordít erre a tevékenységre. Ugyanis erre a munkára se ember, se anyagi támogatás nincs, csak a belső igény, hogy legyen egy honlap, ami igényesen, naprakészen tükrözi zenekarunk életét, tevékenységét.

■ *Gondolom, a turnékból se nagyon tudnak bevételt szerezni...*

– Nem szoktunk vendégszerepléseket vállalni, mert nagyon sokan tanítanak, azoknak egy-egy ilyen út veszélyeztetné az állását. Ráadásul ma már nyomorúságos rapidíjak vannak, nem jelentenek olyan bevételt, mint húsz-harminc évvel ezelőtt.

■ *Az anyagi nehézségek ellenére azt látom, tényleg színes a kínálat, különleges darabokat játszanak.*

– Tényleg arra törekszünk, hogy minél jobb programokkal várjuk a közönséget. Érdekesek a tematikus műsorok, gyakran műsorra tűzünk kortárs darabokat is, s hogyha a szerző is eljön, akkor a koncerten mini beszélgetésre is sor kerül. Úgy vélem, így a publikum is jobban be tudja fogadni a kortárs műveket. Meg kell ágyazni a XXI. századi zenének. Ha minden jól sikerül, s nyerrünk a pályázatokon is, akkor operabemutatónk lesz jövőre! Az opera címe A hajléktalan, zeneszerzője Miklós Zoltán. A zenekart Antal Mátyás vezényelné, és tavasszal mutatnánk be Budapest több helyszínén. A kortárs zeneszerzőknek is lehetőséget akarunk adni.

■ *Úgy látom, a nehézségek ellenére számos új dologgal is igyekeznek foglalkozni.*

– Nem is lenne értelme az életnek, ha bele-törődnénk a szegényes körülményekbe. Keresnünk kell a kitörési pontokat. Kell egy kis fantázia, ügyeskedés, ötlet, így jöhet létre sokszínű program. Ez az összefogás, a kohézió, a művész kollégák közreműködése segít abban, hogy a megfelelő szakmai szinten maradjunk, a szűkös büdzsé ellenére.

■ *Említette, hogy jó lenne, ha tényleg felül-*

vizsgálnák a zenekari támogatási rendszert...

– Nemrég épp a Duna Palotában ültünk össze néhány igazgató kollégával szekciószerűen, és próbáltunk Horváth Zsolt vezetésével egy tanulmányt készíteni, amelyre ő kapott megbízást. Erről a témakörrel igyekeztünk véleményt formálni. Arra jutottunk, hogy addig, amíg ez a többféle támogatási formájú, megosztott zenekari működés létezik, mely szerint az egyik alapítványi, a másik állami, a harmadik önkormányzati fenntartású, addig nagyon nehéz igazságot tenni.

De én úgy éreztem, hogy a közös gondolkodás során abban mindnyájan egyetértettünk, hogy csak úgy lehetne egységes szerkezetben gondolkodni, ha a jelen pillanatban devalválódott művészeti diplomák értékét helyre állítanák. Akik ma Magyarországon – akár a tanárképzős rendszerben is – diplomát szereztek, nemzetközileg is konvertibilis végzettséghez, értékes tudáshoz jutottak. Ennek kellene a rangját, megbecsültségét visszaállítani annak érdekében, hogy az igényes kultúrát tudjuk terjeszteni. Ezt a mindenkori kulturális kormányzatnak, pénzügyi vezetésnek is fel kellene mérnie...
R. Zs.

Saját próbaterem, új repertoár, több szerződéses muzsikos a Danubiánál

Új szakasz kezdődött a zenekar életében

Úgy tűnik, az Óbudai Danubia Zenekar előremenekülıési taktikája jól sikerült, hiszen az utóbbi esztendők bizonytalan helyzetét követően végre rendeződik az együttes sorsa. Tavasszal már beköltözhetnek a Flórián téri, saját próbatermükbe, a próbajátékok során egyre több státuszban lévő muzsikussal bővült a társulatuk, változik, különlegesebbé vált a repertoárjuk, ráadásul sikerült újabb közönségreteget is megszólítaniuk. A Danubia művészeti vezetője, Hámori Máté és az ügyvezető, Ács Péter beszélt arról, mi minden történt az utóbbi esztendőben, és milyen terveket szeretnének még megvalósítani a következő időszakban.

■ *Éppen egy esztendővel ezelőtt készült Önökkel interjú a Zenekar lapban. Az akkor elhangzó tervekből, elképzelésekből mi minden valósult meg? Hol tartanak művészeti téren, és a státuszteremtés milyen következményekkel járt?*

HÁMORI MÁTÉ: Amikor egy esztendővel ezelőtt beszélgettünk, akkor tényleg éppen csak elkezdődött az átalakulás. A legszembe-tűnőbb változás talán az, amióta művészeti vezető vagyok, hogy 2013 szeptemberé és decembere között összesen három

hangversenyt adott az együttes, az elmúlt évben pedig már nyolcvankét koncertünk volt. Ami azt jelenti, hogy 110%-on pörögünk, ráadásul nem kell megalkudni a szakmai színvonallal sem, hiszen játszottuk például Bruckner VII. szimfóniáját, és Mendelssohn-sorozatunk lesz a BMC-ben. Fontos számunkra, hogy igényes programokkal lépünk a közönség elé. Neves vendégművészek lépnek fel nálunk, és szakmailag is jelentős műsorokat mutatunk be. Szerencsére a zenészeinkben is benne van az ehhez szükséges potenciál. Mindezt a jövő szezonban is szeretnénk folytatni.

■ *A Danubiára az elmúlt időszakban egyfajta kísérletezgetés is jellemzővé vált...*

H. M.: Így igaz, és ez továbbra is így lesz. Ezt a kísérletező kedvet szeretnénk a nagy,